

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru No: 13945/05

Mehmet RESULOĞLU / TÜRKİYE

ve diğer iki başvuru

(bkz. ekli liste)

Başkan

Ledi Bianku,

Hâkimler

Jon Fridrik Kjølbro,

Ivana Jelić

ve Yazı İşleri Müdür Yardımcısı Hasan Bakırcı'nın katılımıyla, 6 Kasım 2018 tarihinde Komite halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölümü), sırasıyla 28 Şubat 2005, 11 Ağustos 2008 ve 12 Temmuz 2010 tarihlerinde sunulan 13945/05, 42571/08 ve 50874/10 no.lu başvuruları ve 8 Temmuz 2008, 17 Kasım 2009 ve 21 Haziran 2011 tarihlerinde verilen kararları dikkate alarak, yapılan müzakereler neticesinde, aşağıdaki kararı vermiştir:

OLAYLAR

1. Başvuran 1946 doğumludur. Başvuran, başvuruların yapıldığı tarihte Kocaeli’de ikamet etmektedir.

2. Başvuranın oğlu; 6 Nisan 2017 tarihli yazıyla Mahkemeye, babasının 15 Haziran 2012 tarihinde yaşamını yitirdiğini ve başvuruları kendisinin devam ettirmek istediğini bildirmiştir. Uygulamaya ilişkin mevcut kurallar doğrultusunda Mehmet Resuloğlu; bundan sonra metinde "başvuran" olarak tanımlanmaya devam edecektir.

3. Davaya konu olaylar, başvuran tarafından ifade edildiği şekliyle, aşağıdaki gibi özetlenebilir.

A. Başvuranın Ceza Mahkûmiyeti ve Hâkimlik Görevinden İhracı

4. 2001 yılında polis teşkilatı tarafından gerçekleştirilen "Yeşil Vadi Operasyonu" kapsamında, Karamürsel ilçesi (Kocaeli) Asliye Hukuk Mahkemesi eski Hâkimi olan başvuran Mehmet Resuloğlu hakkında ceza kovuşturması başlatılmıştır. Başvuran, bir arazinin imar planı bulunmaksızın birçok parsel bölünmesine ve rüşvet verilmesi yoluyla, birçok kişiye bu parsellerin mülkiyetinin verilmesine ilişkin kararlara imza atmakla suçlanmıştır.

5. Yargıtay 4. Dairesi, 4 Mart 2004 tarihinde başvurunu, 1.153.425.000 Türk lirası (TRL) (söz konusu tarihte yaklaşık olarak 715,49 avro) para cezası ödeme ve 2 ay 27 gün süreyle görevinden men cezasına mahkûm etmiş, bu cezanın ertelenmesine karar vermiştir. Bu karar, 27 Nisan 2004 tarihinde Yargıtay Ceza Genel Kurulu tarafından onanmıştır.

6. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu (HSYK), 21 Şubat 2006 tarihinde başvuranın görevinden ihraç edilmesine karar vermiştir. HSYK, 1 Haziran ve 12 Eylül 2006 tarihlerinde, başvuranın sunduğu itirazın kararın düzeltilmesi talebini reddetmiştir.

B. Başvuranın Hakkında Yayımlanan Makalelere İlişkin Olarak Açtığı Davalar

7. *Sabah*, *Hürriyet* ve *Kocaeli* Gazetelerinde, 22, 23, 29 ve 31 Mart 2001, 22 Mayıs 2001 ve 26 Haziran 2001 tarihinde, diğerleri arasında "Yeşil Vadi Operasyonu", "Yeşil Vadi İtirafı", "Bir hâkim tapu tescili yapıyor" başlıklı makaleler yayımlanmıştır. Bu makalelerde, başvuranın rüşvet yoluyla sahte tapu tescili yaparak, kanuna aykırı kararlar verdiği iddia edilmiştir. Ayrıca *Sabah* ve *Kocaeli* Gazeteleri, 26 Mart 2001 tarihinde, başvuranın savunmasında sarf ettiği sözleri aktaran "Ellerimi kelepçeye uzattım, bekliyorum" başlıklı bir makale yayımlamışlardır.

1. Tazminat Davaları

8. Başvuran, *Sabah* ve *Kocaeli* Gazetelerinin merkezlerinin yer aldığı illerde görevli asliye hukuk mahkemeleri nezdinde, dört adet hakaret davası açarak tazminat talebinde bulunmuştur.

9. Kocaeli Gazetesine karşı açılan davayla ilgili olarak Kocaeli Asliye Hukuk Mahkemesi, ilgilinin talebi hakkında kısmen kabul kararı vermiştir. Bu karar hakkında, 26 Şubat 2004 tarihinde Yargıtay tarafından bir karar verilmiştir. Ancak Mahkeme, bu davanın akıbeti hakkında bilgilendirilmemiştir.

10. Diğer davalarla ilgili olarak, başvuranın talepleri 23 Kasım 2005, 8 Mart 2007 ve 17 Mart 2008 tarihlerinde kesin olarak reddedilmiştir. Ulusal mahkemeler; gazetecilerin, kamuoyu menfaatine olan güncel bir konu hakkında makale yayımladıkları ve bu makalelerin de görünür gerçekliğe uygun oldukları kanaatine varmıştır.

2. Suç Duyuruları

11. Diğer taraftan başvuran, kendisine basın yoluyla hakaret edildiği gerekçesiyle; *Sabah*, *Hürriyet* ve *Kocaeli* Gazetelerinin imtiyaz sahipleri,

yazı işleri müdürleri ve ihtilaf konusu makalelerin yazarları hakkında dört ayrı suç duyurunda bulunmuştur.

12. İki suç duyurusuyla ilgili olarak, yetkili asliye ceza mahkemeleri ilgililerin serbest bırakılmasına ve adli para cezası ödemeye mahkûm etmiştir. İlk derece mahkemesi, üçüncü suç duyurusuyla ilgili davan hakkında, yasal zamanaşımına uğradığı gerekçesiyle düşme kararı vermiştir. Mahkeme, bu üç davanın akıbeti hakkında bilgilendirilmemiştir.

13. Bakırköy Asliye Ceza Mahkemesi; dördüncü suç duyurusunu, başvuru süresine riayet edilmediği gerekçesiyle reddetmiş ve söz konusu karar Yargıtay tarafından onanmıştır.

C. İlgili İç Hukuk Kuralları ve Uygulaması

14. HSYK ve hâkimlerin görevden ihraç edilmesiyle ilgili iç hukuk kuralları ve uygulaması, *Altın/Türkiye* ((k.k.), No. 19483/05, §§ 14-19, 10 Nisan 2018) kararında açıklanmıştır.

ŞİKÂyetLER

15. Başvuran, Sözleşme'nin 3., 8. ve 10. maddelerine dayanarak, yalan haber ve hakaret içeren yayınlar sebebiyle özel hayatına saygı hakkının ihlal edildiğinden şikâyet etmektedir.

16. Başvuran, Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrası ve 13. maddesini ileri sürerek; üç başvurusuyla ilgili açılan davaların makul süre içerisinde görülmediğini iddia etmektedir.

17. Başvuran, yine Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasını ileri sürerek, ihtilaf konusu makalelerin, kendisi hakkında açılan ceza davasının sonuçlanmasından önce yayımlanmasının, adil yargılanma hakkını ihlal ettiğini iddia etmektedir. İlgili ayrıca, Sözleşme'nin 6. maddesinin 2.

fikrasını ileri sürerek; söz konusu makalelerin, masumiyet karinesi hakkını ihlal ettiğini iddia etmektedir.

18. Son olarak başvuran, Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasına dayanarak, 13945/05 no.lu başvuru kapsamında, HSYK tarafından hakkında açılan disiplin soruşturmaları sırasında adil yargılanma hakkından faydalanmadığından şikâyet etmektedir. Bu bağlamda başvuran, idari soruşturmayı yürüten kişinin, Adalet Bakanlığı tarafından tayin edildiği ve Adalet Bakanlığı Müsteşarının da, ilgilinin ihracına karar veren bu oluşum içerisinde bulunduğu gerekçeleriyle, HSYK'nın bağımsız ve tarafsız bir organ olmadığını ileri sürmektedir. Diğer taraftan başvuran; olayların meydana geldiği tarihte, HSYK tarafından, kendisi hakkında verilen disiplin cezalarının, adli bir denetime tabi tutulmadığından şikâyet etmektedir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

A. Başvuruların Birleştirilmesi Hakkında

19. Üç başvurunun da, olay ve hukuki nitelik açılarından benzerlik göstermeleri nedeniyle Mahkeme; İhtüzüğün 42. maddesinin 1. fıkrasının kendisine izin verdiği şekilde, başvuruların birleştirilmesine karar vermektedir.

B. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Nezdinde Yürütülen Disiplin Soruşturmasına İlişkin Şikâyetler Hakkında

20. Başvuran, Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasını ileri sürerek, HSYK önünde yürütülen disiplin soruşturmasında, adil yargılanma hakkından yararlanmadığını iddia etmektedir. Başvuran ayrıca, davasının bağımsız ve tarafsız bir oluşum tarafından yürütülmediğini ileri sürmekte ve HSYK kararlarının adli denetime tâbi olmamasından şikâyet etmektedir.

21. Mahkeme, 23 Eylül 2010 tarihinde yürürlüğe giren 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un, HSYK tarafından verilen ihraç kararlarına itiraz edebilme imkânı verdiğini kaydetmektedir. Mahkeme ayrıca, 11 Aralık 2010 tarihli 6087 sayılı Kanun'un geçici 3. maddesinin, haklarında HSYK tarafından ihraç kararı verilen hâkim ve savcıların, söz konusu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altmış gün içerisinde ihraç kararlarıyla ilgili olarak, idare mahkemeleri önünde başvuruda bulunmadan önce HSYK'ya başvurabileceklerini öngörmektedir (*Altın/Türkiye* (k.k.), No. 19483/05, § 17, 10 Nisan 2018).

22. Somut olayda Mahkeme; başvuranın 6087 sayılı Kanun'un geçici 3. maddesiyle öngörülen başvuru yolunu kullandığını ileri sürmediğini tespit etmektedir. Dolayısıyla, başvurunu bu yeni başvuru yolunu kullanmaktan alıkoyan herhangi bir unsur ya da iddia tespit edemeyen Mahkeme, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. ve 4. fıkraları uyarınca, iç hukuk yollarının tüketilmediği gerekçesiyle; söz konusu şikâyetlerin kabul edilemez olduğuna karar vermektedir.

C. Sözleşme'nin 8. Maddesine İlişkin Şikâyet Hakkında

23. Başvuran, *Sabah*, *Hürriyet* ve *Kocaeli* Gazetelerinde kendisiyle ilgili 2001 yılının Mart, Mayıs ve Haziran aylarında yayımlanan makalelerin, hakaret edici nitelikte olduklarını ve yanlış bilgiler içerdiğini ileri sürmektedir. Başvuran, bu bağlamdaki iddialarına dayanak olarak Sözleşme'nin 3., 8. ve 10. maddelerini ileri sürmektedir.

24. Davaya konu olan olayların hukuki nitelendirmesi hususunda yetkili mercii olan Mahkeme; söz konusu şikâyetlerin sadece Sözleşme'nin 8. maddesi bakımından incelenmeleri gerektiği kanaatine varmaktadır. Mahkeme; ifade özgürlüğü ve özel yaşamın korunması ile ilgili yerleşik içtihadından doğan ilkelerin bilhassa *Couderc ve Hachette Filipacchi*

Ortaklığı/Fransa ([BD], No. 40454/07, §§ 83-93, AİHM 2015 (özetler)) ve *Tarman/Türkiye* (No. 63903/10, §§ 36-38, 21 Kasım 2017) kararlarında özetlendiklerini hatırlatmaktadır.

25. Mahkeme, somut olayda başvuranın ihtilaf konusu makalelerle ilgili olarak dört adet tazminat davası açtığını kaydetmektedir. Bu davalardan biri kapsamında; ilgilinin talebi Yargıtay tarafından reddedilmiş ve davanın akıbeti hakkında Mahkeme'ye bilgi verilmemiştir (yukarıdaki 9. paragraf). Başvuran ayrıca, ihtilaf konusu basın makalelerinin kendisi açısından hakaret içerdiği iddiasıyla, bu makaleler hakkında suç duyurularında bulunmuştur. Bu davalardan üçü kapsamında; ilk derece mahkemeleri tarafından, ilgililerin serbest bırakılmasına ve adli parasına çarptırılmalarına ve biri kapsamında ise zamanaşımı nedeniyle davanın düşürülmesine karar verilmiştir (yukarıdaki 12. paragraf), ancak başvuran bu davalarının akıbetiyle ilgili olarak da, Mahkeme'ye bilgi vermemiştir.

26. Mahkeme, söz konusu davaların akıbetiyle ilgili olarak kendisine bilgi verilmemiş olması gerekçesiyle; şikâyetin yeterince desteklenmediği şeklinde değerlendirilmesi gerektiği kanaatindedir. Netice itibariyle Mahkeme; şikâyetin bu kısmının, Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının a) bendi ve 4. fıkrası uyarınca, açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

27. Müteakiben Mahkeme; bir suç duyurusunun başvuru süresine riayet edilmemesi sebebiyle reddedildiğini (yukarıdaki 13. paragraf) kaydetmekte ve şikâyetin bu kısmının da, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1 ve 4. fıkraları uyarınca, iç hukuk yollarının tüketilmemiş olduğunun anlaşılması nedeniyle reddedilmesine karar vermektedir.

28. Mahkeme ayrıca, geriye kalan üç adet tazminat davasının; idare mahkemeleri tarafından kesin olarak reddedildiğini kaydetmektedir (yukarıdaki 10. paragraf). Mahkeme bu bağlamda, davalı Devletin bu tür koşullarda yararlandığı takdir yetkisini göz önünde bulundurarak, ulusal makamların söz konusu makalelerin yer aldığı olgusal bağlamı

değerlendirmek için en iyi konumda olduklarını hatırlatmaktadır. Mahkeme, kendisine sunulan belgeler doğrultusunda; idare mahkemelerinin, başvuranın taleplerini reddederken, ilgili makalelerin adli bir yolsuzluk skandalı hakkında halkı bilgilendirme amacı taşıdıkları ve yayımlandıkları tarihte mevcut olan görünür gerçekliğe uygun oldukları kanaatine vardıklarını tespit etmektedir. Mahkeme, özellikle halkı bilgilendirme genel menfaati ve gazeteciler tarafından özen yükümlülüğüne riayet edilmesi bakımından, haber verme özgürlüğünü korumak amacıyla, ulusal mahkemeler tarafından ileri sürülen gerekçelerin, ilgilinin itibarını koruma hakkından üstün gelmesi için yeterli olduğu kanaatindedir.

29. Bu doğrultuda Mahkeme; bu makalelerin yayımlanmasının ardından, başvuranın kendisine isnat edilen fiillerden suçlu bulunduğunu ve disiplin suçu işlediği gerekçesiyle hâkimlik görevinden ihraç edildiğini (yukarıdaki 5 ve 6. paragraflar) kaydetmektedir. Diğer taraftan gazeteciler; olay anlatımını, başvuran tarafından ifade edildiği şekliyle aktarmışlardır (yukarıdaki 7. paragrafin sonu).

30. Yukarıda belirtilen hususlar doğrultusunda Mahkeme; basın özgürlüğü ve başvuranın özel hayatının korunması arasındaki gözetilmesi gereken dengenin, ulusal makamlar tarafından ayrıntılı bir değerlendirmeye tabi tutulduğu kanaatine varmaktadır. Çatışan menfaatler arasında yapılan bu değerlendirme sonucunda; ulusal makamların, kendilerine tanınan takdir yetkisini aşarak, Sözleşme'nin 8. maddesi bağlamında başvurana karşı pozitif yükümlülüklerini yerine getirmediği sonucuna varmaya neden olacak hiçbir unsur bulunmamaktadır.

31. Dolayısıyla Mahkeme; yukarıda belirtilen üç hukuk davasına ilişkin şikâyetin bu kısmının açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve Sözleşme'nin 35. maddesinin 3 ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmesi gerektiği kanaatine varmaktadır.

D. Yargılamaların Süresine İlişkin Şikâyet Hakkında

32. Başvuran; Sözleşme'nin 6. ve 13. maddelerine dayanarak, üç başvurusuna konu olan davaların makul bir süre içerisinde görülmediğini iddia etmektedir. Bu bağlamda Mahkeme, *Turgut ve diğerleri/Türkiye* ((k.k.), No. 4860/09, §§ 58 ve 60, 26 Mart 2013) davasına atıfta bulunarak, mevcut davada da, söz konusu davada benimsediği yaklaşımdan uzaklaşmak için herhangi bir sebep görmemektedir.

33. Dolayısıyla Mahkeme; Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. ve 4. fıkraları uyarınca, iç hukuk yollarının tüketilmediğinin anlaşılması nedeniyle, bu şikâyetin kabul edilemez olduğuna karar vermektedir.

E. Sözleşme'nin 6. Maddesinin 1. ve 2. Fıkraları Bağlamındaki Şikâyetler

34. Başvuran, yine Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. ve 2. fıkralarını ileri sürerek, ihtilaf konusu makalelerin, kendisi hakkında açılan ceza davasının sonuçlanmasından önce yayımlanmasının, adil yargılanma ve masumiyet karinesi haklarını ihlal ettiğini iddia etmektedir.

35. Başvurunun bu kısmının altı aylık süre kuralına riayet edilerek yapıldığı varsayılsa dahi; söz konusu şikâyet her halükârda aşağıda belirtilen gerekçelerle kabul edilemezdir.

36. Mahkeme öncelikle; başvuranın esasen ihtilaf konusu makalelerin içeriğinden şikâyet ettiğini ve bu makalelerde yayımlanan bilgilerin, resmi makamlar tarafından ifşa edildiği yönünde bir iddiası bulunmadığını gözlemlemektedir. Müteakiben Mahkeme; somut olayda, başvuranın suçlu olma ihtimali hakkında, ulusal makamlar tarafından herhangi bir resmi açıklama yapıldığının görülmediğini gözlemlemektedir.

37. Ayrıca Mahkeme, davayla ilgili olarak başvuru mahkemelerin tamamen profesyonel hâkimlerden oluştuğunu kaydetmektedir. Bu

bağlamda Mahkeme, söz konusu mahkemelerde görevli bulunan hâkimlerin, bir jürinin üyelerinin aksine, dışarıdan gelebilecek her türlü etkiye karşı koyabilecek yeterli eğitim ve deneyime genel olarak sahip olduklarını hatırlatmaktadır (*Craxi/İtalya (No. 1)*, No. 34896/97, § 104, 5 Aralık 2002 ve *Mircea/Romanya*, No. 41250/02, § 75, 29 Mart 2007).

38. Mahkeme son olarak, başvuranın ihtilaf konusu makaleler sebebiyle adil yargılanma ve masumiyet karinesi haklarının ihlal edildiği iddiasına dayanak olarak herhangi bir delil sunmadığını kaydetmektedir.

39. Sonuç olarak Mahkeme; bu şikâyetlerin, Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. ve 4. fıkraları uyarınca, açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle kabul edilmez olduğuna karar verilmesi gerektiği kanaatindedir.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oy birliğiyle,

Başvuruların birleştirilmesine,

Başvuruların kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir*.

İşbu karar, Fransızca dilinde tanzim edilerek, 29 Kasım 2018 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Hasan Bakırcı
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Ledi Bianku
Başkan

EK

Başvuru No. 13945/05 RESULOĞLU/TÜRKiYE

Başvuru No. 42571/08 RESULOĞLU/TÜRKiYE

Başvuru No. 50874/10 RESULOĞLU/TÜRKiYE